

2022



AALE OG HJORTSVANG

SAMMEN OM NATUREN



HEDENSTED
KOMMUNE

Lokal Udviklingsplan

Den lokale udviklingsplan er udarbejdet af LABLAND i samarbejde med Aale-Hjortsvang Lokalråd samt Hedensted Kommune.

Januar 2022 - oktober 2022



LABLAND
Mejlgade 44 a
8000 Aarhus C

Kontakt:
Hedensted Kommune
Vækst og Udvikling

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION 4

En dialogbåretproces

Områdebeskrivelse

Udviklingsplanens opbygning

VISION OG UDVIKLINGSPRINCIPPER 18

Vision

Udviklingsprincipper

STRATEGISKE VIRKEMIDLER OG TILTAG 24

Byudvikling og bæredygtig bosætning

Turisme og potentialer i naturen

Det gode børne - og ungeliv

Synergi og samarbejde på tværs

DE NÆSTE SKRIDT 56



Landsbyerne skal udvikle sig med udgangspunkt i de **muligheder og udfordringer**, som gør sig gældende i dag, og sigte efter en sund befolknings- og alderssammensætning, **et stærkt fællesskab** og en **stærket landsbyidentitet**. Gennem et samarbejde med det enkelte lokalsamfund er fokus at udleve de potentialer for **udvikling og vækst**, der er tilstede i landsbyen, med udgangspunkt i landsbyens **styrker, udfordringer og særlige kvaliteter**” (Hedensted Kommune)

Lokal Udviklingsplan for Aale og Hjortsvang

INTRODUKTION

Aale og Hjortsvang er to mindre landsbysamfund placeret midt i landlige og naturskønne omgivelser, med flere fælles funktioner og god trafikabeliggenhed. Aale er med Børnebyen (Skole, SFO og børnehave) er et knudepunkt for børneliv og samtidig trækker byen kanoturister til byen, med Gudenåen der slynger sig tæt på byen. I Hjortsvang finder man bl.a. et frilandshistorisk museum, der hvert år trækker besøgende til byen. Til et møde i byen var der en lokal borger der beskrev byen som et stort kollektiv. Flere familier har boet i Hjortsvang igennem flere generationer, der dyrkes grøntsager i baghaven, og de lokale spiser sammen i forsamlingshuset.

Som to mindre lokalsamfund er begge byer dog sårbare i forhold til befolkningstilbagegang, og særligt Hjortsvang oplever udfordringer med den nuværende beboersammensætning der bliver ældre og ældre. Ligesom at de i begge byer kæmper med at fastholde engagementet omkring foreningslivet, hvor det ofte er de samme nøglepersoner og ildsjæle, der trækker læsset.

Aale og Hjortsvang er således landsbyer med forskellige kvaliteter, historier, potentialer og udfordringer, men fælles for begge landsbyer er, at de ligger i noget af den smukkeste og mest interessante natur i Hedensted Kommune. Med

Gudenåen og nærtliggende områder som Tinneth Krat, Gudenåens udspring, Uldum Kær og Linnerup Mose tilbyder de blå og grønne strukturer et unikt landskab med mulighed for store naturoplevelser. Denne natur er et samlende og bærende element i udviklingen af området, både når det kommer til bosætning og turisme.

Men udviklingen kommer ikke af sig selv. En fælles udviklingsplan er en anledning til at styrke samarbejdet på tværs af de to byer. Der skal sættes fokus på de potentialer der gemmer sig i området og dermed styrke fortællingen og synliggøre hvad Aale og Hjortsvang er, hver for sig og sammen.

Formålet med Den Lokale Udviklingsplan for Aale og Hjortsvang er at sætte en langsigtet og fælles retning for udviklingen af byerne sammen med dem der kender byerne bedst - nemlig borgene. Planen skal danne grundlaget for fremtidige tiltag, der skaber større sammenhæng mellem byerne og samtidig styrker udviklingen af byerne som to forskellige lokalsamfund med hver deres kvaliteter. Fælles for de udpegede tiltag er, at de tilsammen skal bidrage til at styrke Aale og Hjortsvang som attraktive steder at bo og besøge - tæt på naturen og med de muligheder området tilbyder for både store og små.

DEN LOKALE UDVIKLINGSPLAN FOR AALE OG HJORTSVANG STÅR PÅ SKULDRENE AF:



Hedensted Kommune

Kommuneplan
Hedensted 2021-2023



Aale

Strategisk landsbyudvikling
Aale



Formålet med Den Lokale Udviklingsplan er:

- At planen er lokalforankret og afspejler lokal-samfundets ønsker og idéer for den fremtidige udvikling.
- At processen og planen inspirerer og mobiliserer lokale kræfter til i fællesskab at løfte en strategisk og frivillig opgave.
- At planen udstiller en langsigtet og fælles retning for udviklingen af landsbyerne.
- At der skabes grundlag for fremtidige handlinger, der tilsammen understøtter vækst og udvikling af områderne.

Hedensted Kommune igangsatte i 2020 arbejdet omkring strategisk landsbyudvikling og der blev lavet en grundig kortlægning af 15 landsbyer i kommunen. Heriblandt i Aale. Den Lokale Udviklingsplan bygger videre på dette arbejde.

”

En lokal udviklingsplan handler om at **skabe et stærkt fundament**, som sætter retningen for landsbyens udvikling med et fokus på, at **skabe balanceret vækst og levedygtighed**. Udviklingen skal gro nedefra og være lokalt forankret, igennem en **dialogbåret proces** mellem borgere, aktører og kommune. (LABLAND)

Lokal Udviklingsplan for Aale og Hjortsvang

EN DIALOGBÅRET PROCES

Den Lokale Udviklingsplan er borgernes plan og skal fungere som et dialog-dokument mellem borgere, foreninger, erhvervsdrivende, myndigheder og politikere. Det lokale ejerskab spiller derfor en væsentlig rolle i arbejdet med udviklingsplanen, da succesen er betinget af, at borgerne driver udviklingen af projekterne samt tager de anlagte projekter til sig og engagerer sig i den efterfølgende drift og vedligeholdelse.

Selve planen er resultatet af en dialogbåret proces med borgerne fra Aale og Hjortsvang, flere møder med lokalrådet, byvandring samt 2 dages 'Tour de Ville' og et borgermøde. Processen er forløbet fra januar 2022 til september 2022. På illustrationen til højre ses en oversigt over processen.

I processen har der, foruden inddragelse af borgere og lokale aktører, været afholdt møder med relevante fagpersoner fra flere forvaltninger ved Hedensted Kommune i form af en stjernehøring.

2021

OKTOBER



NOVEMBER



DECEMBER



2022

JANUAR



FEBRUAR



MARTS



APRIL



MAJ



JUNI



JULI



AUGUST



SEPTEMBER



OKTOBER



5 X LOKALOMRÅDER
UDVÆLGES



OPSTARTSMØDE
Med Aale og Hjortsvang
lokalråd



BYVANDRING
Med Aale og Hjortsvang
lokalråd



DIGITALT MØDE
Planlægning af Tour de Ville
med Aale og Hjortsvang Lokalråd.

TOUR DE VILLE
2 dage med talks og
gåture i Aale og Hjortsvang



BORGERMØDE
Opsamling på Tour de
Ville og workshop



**AFLEVERING AF
UDVIKLINGSPLAN**



DIALOGMØDE I HJORTSVANG OM BYUDVIKLING OG BOSÆTNING, SOM EN DEL AF TOUR DE VILLE



GÅTURE I OMRADET VED LINNERUP MØSE



Aale og Hjortsvang skal være **sammen om endnu mere**.
Sammen er byerne stærke og de har masser at tilbyde
både besøgende og nye bosættere. (Citat fra proces)



CAMPINGVOGNET VAR UDGANGSPUNKT FOR EN RÆKKE SAMTALER OM POTENTIALERNE FOR UDVIKLING AF AALE OG HJORTSVANG.



GÅTURE I OMRADET I FORBINDELSE MED TOUR DE VILLE



GÅTURE I OMRADET I FORBINDELSE MED TOUR DE VILLE

Aale og Hjortsvang

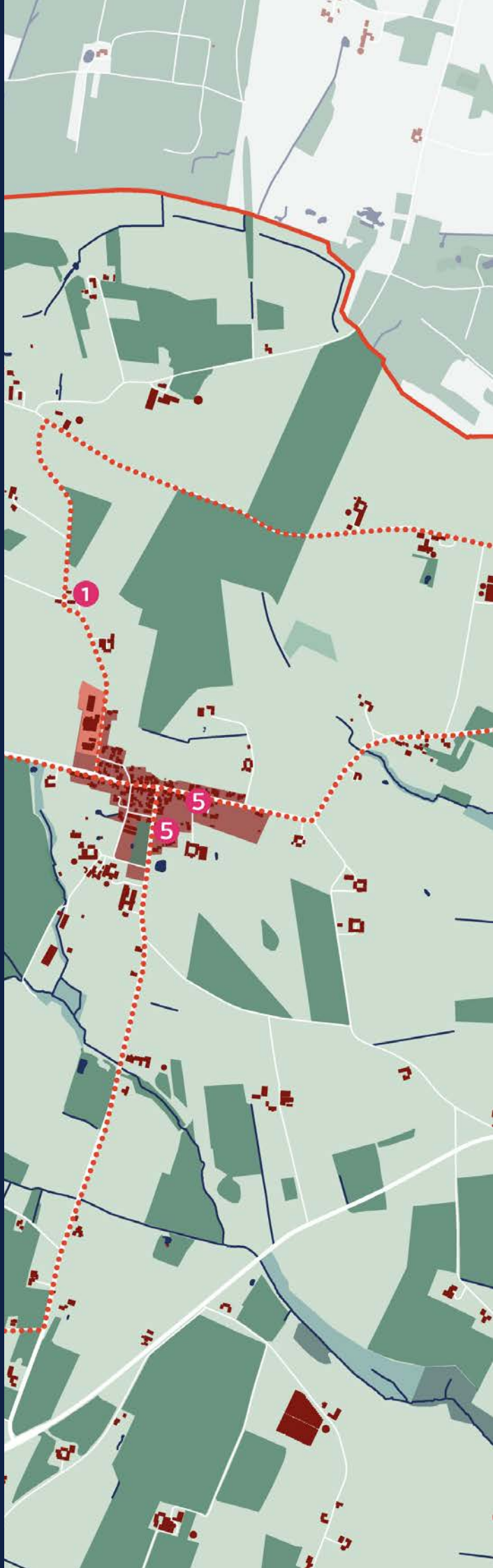
OMRÅDEBESKRIVELSE

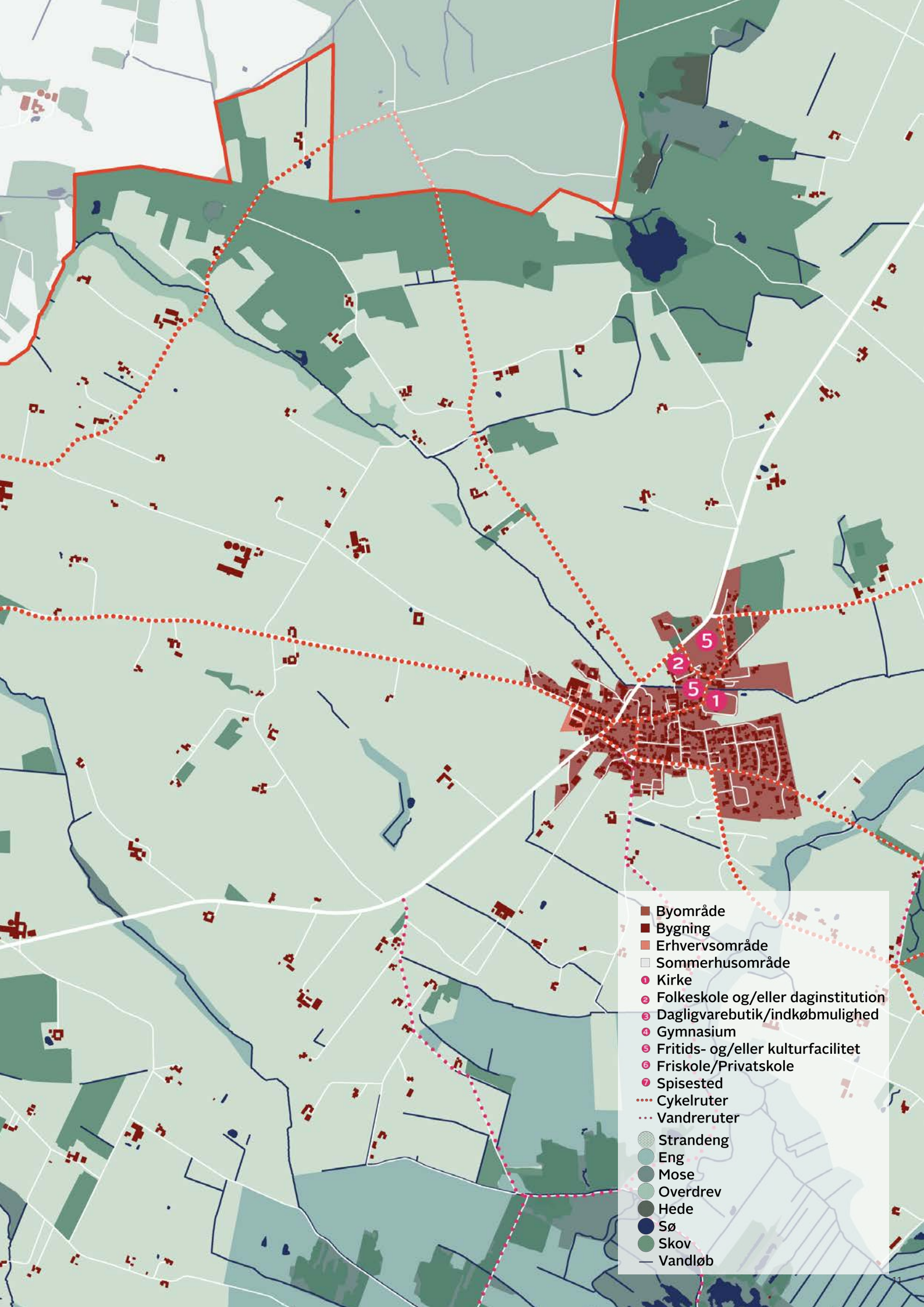
I den vestlige del af Hedensted Kommune ligger Aale og Hjortsvang med ca. 4 km imellem sig. De to landsbyer ligger naturskønt på den jyske højderyg, som er formet af istidens gletsjere. Tværs gennem Aale løber Aale bæk, som munder ud i Gudenåen, der løber blot 1 km sydøst for Aale. Ved bækken ligger en teltplads, som er et attraktivt sted for kanoturister og lokalbefolkningens vinterbadeklub. Øst for Aale ligger bl.a. Rask Skov, som er en del af et større sammenhængende landskab, der er bevaringsværdigt.

Både Aale og Hjortsvang er gamle stationsbyer, hvilket kommer til udtryk i stationsbygninger samt andre typiske huse fra årtierne omkring årtusindeskiftet, som stadig står i dag. Aale og Hjortsvang er tæt forbundne, og har bl.a. sammen med Hammer Sogn et fælles lokalråd, som varetager og fremmer lokalrådets interesser.

Aale er kendt siden 1432 og er en gammel kirkelandsby med et velbevaret landsbymiljø. Omkring den snoede landsbygade ligger oprindelige gårde opført i bindingsværk med længer helt ud til gaden i et fint fortættet gadeforløb. Imellem gårdene ligger huse opført fra midten af 1800-tallet til midten af 1900-tallet, heriblandt Aale Forsamlingshus, som er bygget i en usædvanlig byggestil og er særdeles velbevaret. Netop forsamlingshuset er et vigtigt samlingspunkt for Aales 536 indbyggere (2022), hvor diverse årlige begivenheder og arrangementer finder sted. I den nordlige del af Aale findes både skole, daginstitution, fritids- og kulturfaciliteter. Aale Hjortsvang Børneby består af både skole (0.-6. klasse), børnehave og SFO samlet i én fælles institution. Desuden er Minihallen i Aale et samlingspunkt for Aale og Hjortsvangs borgere, som bruger det til indendørs idræt, skolen, dagplejen og lokale foreninger til idræt og kultur.

I Hjortsvang har Hjortsvang Museum en særlig betydning for byens historie og formidlingen heraf. Museet har fem huse i byen og råder over en samling på ca. 7000 gamle brugsgenstande, redskaber og maskiner. Museet vedligeholdes med hjælp fra lokale frivillige borgere, ligesom mange andre tiltag i Hjortsvang er drevet af lokale kræfter. Rammen om de mange aktiviteter, som byens borgere sætter i værk, er Hjortsvang Forsamlingshus, som er opført i 1925 og ligger midt i landsbyen. I Hjortsvang bliver der værnet om fællesskabet blandt byens ca. 165 indbyggere gennem et rigt foreningsliv, varm velkomst til nye tilflyttere og fællesspisning i forsamlingshuset, som er en tradition, der er blevet holdt i live siden 1988.





- Byområde
- Bygning
- Erhvervsområde
- Sommerhusområde
- Kirke
- Folkeskole og/eller daginstitution
- Dagligvarebutik/indkøbmulighed
- Gymnasium
- Fritids- og/eller kulturfacilitet
- Friskole/Privatskole
- Spisested
- ⋯ Cykelruter
- ⋯ Vandreruter
- Strandeng
- Eng
- Mose
- Overdrev
- Hede
- Sø
- Skov
- Vandløb



AALE TILTPLADS
FOTO: HEDENSTED KOMMUNE



AALE LØBEKLUB
FOTO: HEDENSTED KOMMUNE

“

Vi er her i området kendt for selv at **tage initiativer, organisere og indsamle økonomiske midler** til nye tiltag, her kan bl.a. nævnes **multihal, nyrenovering** med bl.a. nyt tag (Citat fra lokalrådets ansøgning om at deltage i processen)



AALE SKOLE
FOTO: HEDENSTED KOMMUNE



AALE-HJORTSVANG MINIHAL
FOTO: HEDENSTED KOMMUNE



AALE FORSAMLINGSHUS
FOTO: HEDENSTED KOMMUNE



HJORTSVANG MUSEUM
FOTOS: HEDENSTED KOMMUNE



HJORTSVANG MUSEUM
FOTOS: HEDENSTED KOMMUNE

“

Fællesskabet er stort i området og der er tilbud om aktiviteter, her kan nævnes **fællesspisning i begge landsbyer** og **et åbent og aktivt forenings- og kirkeliv**, hvor vi værdsætter, **anerkender og integrerer nye mennesker og initiativer.** (Citat fra lokalrådets ansøgning om at deltage i processen)



HJORTSVANG MUSEUM
FOTOS: HEDENSTED KOMMUNE



TRABJERGGAARD
FOTOS: HEDENSTED KOMMUNE



HJORTSVANG FORSAMLINGSKØB
FOTOS: HEDENSTED KOMMUNE

Lokal Udviklingsplan for Aale og Hjortsvang

UDVIKLINGSPLANENS OPBYGNING

VISIONEN for Aale og Hjortsvang sætter en overordnet retning for hvordan byerne skal udvikle sig med afsæt i de eksisterende kvaliteter og borgernes ønsker.

I Hedensted Kommune arbejdes der derudover med **FIRE UDVIKLINGSPRINCIPPER** for bæredygtig landsbyudvikling. Udviklingsprincipperne skal ses som strategiske pejlemærker, der i større eller mindre grad kan være styrende for landsbyudviklingen i Hedensted Kommune.

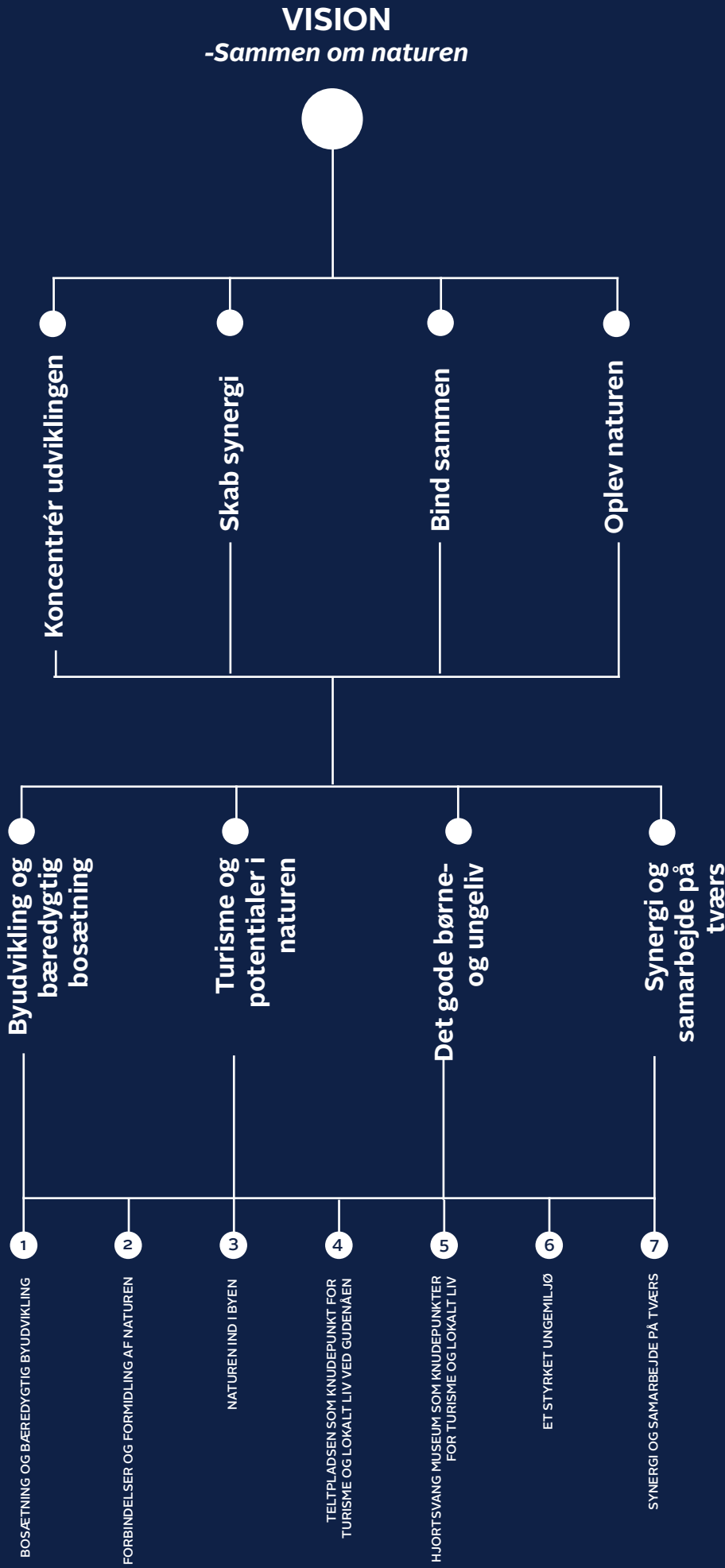
De **STRATEGISKE VIRKEMIDLER** er lokale strategier og fokusområder, der er udpeget i dialog med de enkelte lokalområder. Med disse sættes fokus på en række konkrete **TILTAG** der kan iværksættes i Aale og Hjortsvang. Tiltagene relaterer sig til et løft af det fysiske miljø, men handler i lige så høj grad også om tiltag, der styrker organiseringen, de sociale værdier og aktiverer de eksisterende rammer.

TILTAG

STRATEGISKE VIRKEMIDLER

UDVIKLINGSPRINCIPPER

VISION



VISION - AALE OG HJORTSVANG

- Sammen om naturen

Aale og Hjortsvang er og skal også fremadrettet være landsbyer for dem der ønsker at bo i landlige omgivelser, tæt på naturen og være en del af et aktivt lokalt landsbyfællesskab.

Som modvægt til det travle urbane liv tilbyder Aale og Hjortsvang et liv med fokus på nærhed og fællesskab, mere tid til familien, muligheder for at være selvforsynende, tæt på naturen, plads og rum til bæredygtighed, bofællesskaber og deleøkonomi.

Med en balanceret og bæredygtig vækst skal Aale og Hjortsvang udvikles med udgangspunkt i de stedbundne kvaliteter området er kendetegnet ved. Byens eksisterende knudepunkter skal styrkes, sammenhængen med naturen skal forstærkes og det gode børne- og ungeliv prioriteres. Dermed skabes rammerne for det gode landsbyliv, som løftestang for både bosætning og naturturisme.





HJORTSVANG

HJORTS

TJØRRING KÆ

HOVEDGREBET - NATUREN BINDER SAMMEN PÅ TVÆRS



DONNERUP PLANTAGE

BJERRES VESTERMOSE

GRETBJERGE

AALE

GUDENÅEN

RASK SKOV

BORINGHOLM

AALE KÆR

ULDUM KÆR

VANG KÆR

R

UDVIKLINGSPRINCIPPER

I processen med udviklingen af Lokale Udviklingsplaner er der blevet arbejdet med i alt 7 landsbyer i Hedensted Kommune. Byerne er forskellige i omfang og karakter, de har forskellige historier, udfordringer og potentialer. Men der er også en række fællesnævner, der går igen når det kommer til potentialerne for udvikling. Med 4 udviklingsprincipper peges der på, hvordan der fremadrettet kan arbejdes med at skabe en bæredygtig og balanceret vækst i landsbyerne i Hedensted Kommune.

1 KONCENTRER UDVIKLINGEN

Byudviklingen skal styrke den fysiske, sociale og oplevelsesmæssige sammenhængskraft i landsbyerne. Dette ved at koncentrere udviklingen omkring byernes eksisterende knudepunkter, hvor der allerede er liv og aktivitet. Faciliteterne skal gro i kraft af det lokale fællesskab og engagement og med fysisk afsæt i eksisterende knudepunkter.

2 SKAB SYNERGI

Landsbyerne skal på baggrund af deres indbyrdes nærhed drage nytte af hinandens faciliteter og tilbud. Synergien mellem lokalsamfundet, foreninger og erhvervsliv skal styrkes med et øget fokus på samarbejde og relationsdannelse. Ved at lade udviklingen af lokalsamfund, foreningsliv og lokale virksomheder gå hånd i hånd, skabes der synergi på tværs med nye partnerskaber og netværk, der er med til at skabe levedygtige lokalsamfund.

3 BIND SAMMEN

Landsbyernes indbyrdes nærhed skal udnyttes og iscenesættes, så de bliver forbundne både fysisk, oplevelsesmæssigt og funktionelt. Nye stiforbindelser omkring og på tværs af landsbyerne kan være med til at binde områderne sammen. Ved at styrke forbindelserne, øges tilgængeligheden til naturen og landskabet bliver sat i spil.

4 OPLEV NATUREN

Flere og flere snører vandreskoene eller hopper på cyklen for at udforske og opleve naturen. Og med flere i naturen er det essentielt at sørge for gode rammer for de skønne naturoplevelser, samtidig med at vi passer på naturen. Naturkvaliteterne ved og omkring landsbyerne skal bevares og beskyttes, samtidig med at naturen tilgængeliggøres og benyttes. Både ude i landskabet og inde i landsbyerne, hvor de grønne rum og forbindelser har potentiale til at bidrage med både forskønnelse, en klimasikring af byerne og en øget biodiversitet.



Aale og Hjortsvang er fælles om naturen. Den binder sammen og **skaber helhed** på tværs af Aale og Hjortsvang
(LABLAND)



HJORTSVANG

Landsbykarakter
Fællesskab
Forsamlingshus
Hjortsvang Museum
Trabjerggard



NATUREN

Åen
Mosen
Skoven
Kæret
Krattet



AALE

Landsbykarakter
Fællesskab
Forsamlingshus
Børneby

STRATEGISKE VIRKEMIDLER OG TILTAG

Til at nå i mål med visionen er der udpeget 4 strategiske virkemidler for udviklingen i Aale og Hjortsvang.

De 4 strategiske virkemidler afspejler de forhold som de lokale er optaget af, og hvor der samtidig er identificeret et stort udviklingspotentiale. Det er udvalgte områder, som ønskes udviklet og hvor en række konkrete tiltag er blevet udpeget.

Tiltagene tager afsæt i borgernes egne input, ønsker og ideer til den fremtidige udvikling af byen.



BYUDVIKLING OG BÆREDYGTIG BOSÆTNING



Aale og Hjortsvang er beliggende i et landligt og naturskønt område. Med byudvikling og bæredygtig bosætning sættes fokus på hvordan byerne kan udvikle sig forskelligt og samtidig styrke samarbejdet og en stærk fælles fortælling på tværs af området. Væsentligt at det, at udviklingen sker med respekt for den eksisterende landsbykarakter, og samtidig rummer en åbenhed i forhold til at arbejde med bosætning på forskellige måder.

STYRK samarbejdet om bosætning og byudvikling på tværs af byerne.

SKAB varieret byudvikling med udgangspunkt i landsbyudtrykket og naturkvaliteterne i området.

STYRK og transformer den eksisterende boligmasse.



Folk herude **ved godt hvad de vil** have og hvorfor der har slået sig ned her. De vil **væk fra byen og parcelhuskvartererne.**

(Citat fra proces)



BYUDVIKLING OG BÆREDYGTIG BOSÆTNING

BESKRIVELSE

Aale og Hjortsvang er forskellige i karakter og demografi. Hvor Hjortsvang har en negativ befolkningsudvikling hos den yngre aldersgruppe, er der der en mere varieret alderssammensætning i Aale. Fx. er der i Aale i årene 2015-2020 registreret en stigning på 11 i antallet af børn fra 10-17 år og fødselsbalancen var +16 i tidsrummet fra 2015-2020.

I begge byer er det et lokalt ønske at der i udviklingsplanen sættes fokus på mulighederne for udvikling i forhold til bosætning. Der er ingen tvivl om, at det er et stærkt ønske at få flere beboere til byerne, således at der skabes et stærkere grundlag for den lokale service, fx. i form af flere elever på Aale Hjortsvang Skole. Men samtidig er det også vigtigt, at der bliver arbejdet differentieret med bosætning i de to byer. Byernes forskellighed og karakter skal bevares og en udvikling skal ske på en balanceret og realistisk måde. Mulighederne for vækst i form af nye udstykninger er også forskellige i henholdsvis Aale og Hjortsvang.

HJORTSVANG

Til et møde med de lokale borgere i Hjortsvang var der en beboer der beskrev byen som et stort kollektiv. Flere familier har boet i byen igennem flere generationer, der dyrkes grøntsager i baghaverne, og de lokale engagerer sig dybt i aktiviteter omkring både Hjortsvang Museum og forsamlingshuset, hvor der bl.a. har været afholdt fællesspisning en gang om måneden siden 1988.

Selve byen bærer dog enkelte steder præg af nedslidte huse og de lokale beskriver en generel mangel på moderne familieboliger. Institutionen Trabjerggård har opkøbt flere boliger i byen og sat dem flot i stand. I den positive ende betyder det, at boligerne ikke står tomme og forfalder - men det sætter også sit præg på bybilledet, hvor nogle lokale i byen udtrykker en nervøsitet i forhold til, at byen udvikler sig til en 'institutions by'.

Hjortsvang er i Kommuneplanen 2021 defineret som en landsby, hvilket betyder at fokus er på huludfyldning og omdannelse af den eksisterende bygningsmasse indenfor landsbyafgrænsningen. Her kan der være en mulighed for en række udstykninger centralt i området omkring Hjortsvang Museum. Mulighederne indenfor landsbyafgrænsning er dog begrænset og det er derfor et lokalt ønske at der, ud over at arbejde med huludfyldning, også undersøges muligheder for fremtidige udstykning udenfor landsbyafgrænsningen. Lokalt gives der udtryk for at de i byen føler sig låst af de gældende rammer, og det er et ønske, at der arbejdes med alle muligheder - også selvom det er svært.

AALÉ

Aale er derimod defineret som en lokalby med tilhørende offentlig service i form af skole, dagtilbud og hal. Disse forudsætninger betyder at vækst i form af udstykninger primært fokuseres omkring Aale, hvor der i dag arbejdes med udvikling af nye udstykninger syd for byen - ned mod Gudenåen. Nærtliggende arbejdes der også med et projektet "De tre enge", hvor flere grunde meldes solgt. Det har historisk været en udfordring at få solgt nye byggegrunde i Aale, men det opleves lokalt som om, at der er en stigende interesse for at bosætte sig i området.

Inspiration - bæredygtige bebyggelser i nye boligområder

Længehusene er en del af den nye by, Nye, i det nordlige Aarhus. Der er opført 5 længer med i alt 20 familieboliger. Boligerne er opført i ubehandlet træ, som patinerer med tiden. Længerne er placeret omkring en sø med vandopsamling og med vildtvoksende natur i rummet mellem husene. Projektet er udviklet i samarbejde med Loop Architects og bygger på dogmer omkring miljømæssig, social og arkitektonisk bæredygtighed.

Inspiration - Mangfoldige og rummelige landsbybebyggelser:

Vimby er en bogruppe for unge udviklingshæmmede. Andelssamfundet Hjortshøj udfordrer fordommene og inviterer 16 voksne udviklings-hæmmede til at være en del af bo- og arbejdsfællesskabet. Vimby er en forkortelse for Velkommen I Min BYdel og et modsvar på "Nimby" – not in my backyard. Denne forkortelse rummer visionen om at være et inkluderende fællesskab, hvor alle er velkomne.



FORSLAG TIL TILTAG

- **Huludfyldning og nedrivning** - I forbindelse med en videre udvikling af både Aale og Hjortsvang er det oplagt at videreføre landsbygadernes bebyggelsesstruktur, samt at væsentlige ændringer og nybyggeri tilpasses byernes byggeskik. I begge byer kan der fx. arbejdes med en nyfortolkning af moderne landsbybebyggelser og generelt bygninger af landlig karakter. Derudover kan det ved faldefærdige og nedslidte huse være relevant at ansøge Hedensted Kommunes nedrivningspulje og/eller renoveringspulje.
- **Hjortsvang som omdannelsesby** - I Hjortsvang ønsker de at undersøge muligheden for at blive udpeget som omdannelsesby. Hvis en landsby udpeges som omdannelsesby, får de flere muligheder for udvikling, da landsbyafgrænsningen kan udvides og udviklingsstederne dermed øges. For at komme i betragtning til at være omdannelsesby er der forskellige kriterier der skal være tilstede. Eksempelvis skal landsbyen være i befolkningstilbagegang. Et første skridt i denne proces kan være en dialog mellem kommune og landsbyen/lokalrådet, for at identificere, hvad tankerne er og sammen finde ud af, om Hjortsvang lever op til kriterierne. Såfremt landsbyen gør det, er det en politisk beslutning, om den skal udpeges.
- **Udstykninger udenfor landsbyafgrænsningen i Hjortsvang** - Ved en eventuel udvikling udenfor landsbyafgrænsningen i Hjortsvang, er det oplagt at der arbejdes med en bebyggelse, der sætter de landskabelige og bæredygtige værdier højt, fx. i form af udviklingen af bæredygtige boformer. I det udendørs miljø kan der fx. arbejdes med at styrke biodiversiteten, skabe mulighed for dyrkningshavener mm. der understøtter Hjortsvang som et landsbymiljø i landlige omgivelser. Der bør derudover arbejdes med grønne kiler og stiforbindelser, der binder sammen med den eksisterende bystruktur og natur omkring byen.
- **Et styrket samarbejde med Trabjerggaard** – Det er ikke hensigtsmæssigt at en stor del af Hjortsvangs boliger bliver opkøbt af Trabjerggaard, et socialpædagogisk bo- og beskæftigelsestilbud der holder til i byen. Der bør lokalt tages en dialog om denne udvikling på tværs af Trabjerggård og lokalsamfund. Når det er sagt udgør Trabjerggård også en ressource i Hjortsvang, og det er oplagt at synergien på tværs af lokalsamfund og institution styrkes. I processen har der været drøftet initiativer, der kan give de lokale mulighed for at benytte udvalgte faciliteter på Trabjerggaard i specifikke tidsrum. Dette potentiale bør udnyttes, ligesom at der også kan arbejdes på hvordan at borgerne på Trabjerggaard, så vidt muligt, bliver en større del af byen. Fx. ved at engagere sig som frivillige, have mindre opgaver med renhold, drift af grønne områder eller lign.
- **Nye udstykninger i Aale** - I Aale er der ikke flere byudviklingsområder tilbage, og det er et lokalt ønske at der udpeges nye områder til udstykning ved byen, således at der er mulighed for styrke bosætningen og tiltrække flere nye borgere til byen.
- **Omdannelse af fritliggende gårde** - Ud over landsbyerne Aale og Hjortsvang består området også af et omgivende landdistrikt, hvor der er flere fritliggende gårde. Gårde, der rummer potentiale for modernisering og en transformation, hvor bæredygtige værdier og kvalitetene i den omkringliggende natur integreres. Som et alternativ til store parceller, kunne man arbejde med ideen om, at nedlagte landbrugsejendomme sælges til børnefamilier, der vil ud og have "luft" og plads eller omdannes til alternative bofællesskaber. Der har i processen også været udtrykt et lokalt ønske om at undersøge mulighederne for at etablere Tiny Houses i forbindelse med en eksisterende gårdbebyggelse. Forskellige tiltag, der kan bidrage til at understøtte arbejdet med bosætning i området.

Inspiration - Nyt liv i gammel frugtlade

Som Danmarks svar på den svenske ødegård og den norske fjeldhytte puster landstedet nyt liv i en bygningsmasse, der har tabt sin funktion og dermed står overfor at skulle genfinde sin eksistensberettigelse.



LANDSTEDET VED PRÆSTØ
NORRØN // FOTO: HAMPUS BERNDTSON



LANDSTEDET VED PRÆSTØ
NORRØN // FOTO: HAMPUS BERNDTSON



LANDSTEDET VED PRÆSTØ
NORRØN // FOTO: HAMPUS BERNDTSON

TURISME OG POTENTIALER I NATUREN



Aale og Hjortsvang har historisk været stærkere forbundet via jernbanen og i dag er det i høj grad naturen og de kvaliteter der ligger omkring landsbyerne, der binder dem sammen. Dog opleves det omkringliggende landskab ikke alle steder som tilgængeligt og mange ved ikke hvilke spændende steder der gemmer sig derude. Med dette strategiske virkemiddel sættes fokus på de muligheder, der ligger i en stærkere fortælling, formidling og facilitering af den natur og det landskab, der omgiver byerne. Gennem tydelig skiltning skal naturen i endnu højere grad frem i lyset. Byens borgere skal dagligt kunne mærke og opleve egnens karakteristiske natur og have en oplagt mulighed for at gøre brug af de mange naturoplevelser, som ligger lige udenfor deres hoveddør. Forhåbningen er at dette kan få endnu flere turister til at besøge området og selvfølgelig også slå sig ned og bosætte sig.

STYRK synergien og sammenhængen på tværs af Aale og Hjortsvang

SKAB faciliteter der skaber tilgængelighed og åbner naturen op

STYRK synligheden omkring naturens potentialer i området



I Aale og Hjortsvang er det muligt at udbyde **mangfoldige naturoplevelser** der tiltrække alt fra **børnehaver og skoler til lystfiskere, ornitologer og naturturister**, til den aktive lokale borgere og lokale mikroturismevirksomheder.

(LABLAND)



LINNERUP MOSE

STI TIL TINNET KRAT OG
GUDENÅENS UDSPRING

MUSEUM

HJORTSVANG



Knudepunkt

Knudepunkter er de naturlige **samlings- og udgangspunkter** for oplevelser i området. Knudepunktet er **lokale**, dynamiske **kraftcentre** med **et højt aktivitetsniveau**, der kan tiltrække og involvere. Her kan være fokus på værtskab og formidling af områdets potentialer.



Oplevelsespunkt

Oplevelsespunkter fungerer som naturlige **'stoppesteder'** på ruten. Punkterne er **facileret med funktioner** af høj arkitektonisk kvalitet, **der løfter og iscenesætter oplevelsen** på udvalgte steder.



Ledetråd

Ledetråde er markerede **stiforbindelser**, der give noget ekstra til oplevelsen. Det er **nøje udvalgte forløb**, som leder den lokale og de besøgende rundt mellem særlige natur- og oplevelsesmuligheder.

HJORT

TJØRRING KA



BJERRES VESTERMOSE

GRETBJERGE

AALE

TELTPADS

RASK SKOV

BORINGHOLM

ULDUM KÆR

AALE KÆR

SVANG KÆR

KÆR

TRAMPESTI MELLEM BYERNE

FORBINDELSER OG FORMIDLING AF NATUREN

BESKRIVELSE

Vandring og cyklinger blandt de mest eftertragtede aktiviteter under en ferie og er en af de mest udbredte måder at opleve et sted på. Både Aale og Hjortsvang er placeret særdeles naturskønt, og begge byer ligger som en del af Margueritrute 32. Aale by grænser ned til Gudenåen, hvor der er kanotrafik i sommerhalvåret og Hjortsvang er bl.a. tæt placeret på Tinnets krat, Gudenåens udspring,

Der er lokalt arbejdet med at styrke forbindelserne rundt i og omkring byerne. Fx. ved Bjerre Vestermose 5 km. nord for byen. Området er en naturperle og vejen rundt om søen er blevet renoveret, og der er lavet broer over sumpede steder og kanaler. Ved Linnerup Mose har lodsejerne med frivillig kraft etableret en trampesti, og der er generel stor opbakning til at styrke mulighederne for at komme ud og gå i naturen.

De naturmæssige, landskabelige og kulturhistoriske kvaliteter i området indeholder en attraktionsværdi og et formidlingspotentiale, der kan bygges videre på - og det er netop disse kvaliteter, der skal være udgangspunktet for udviklingen i området. Det er oplagt at der arbejdes videre med en formidling af omgivelserne, så naturen i endnu højere grad bliver en del af fortælling om byerne, samt et stærkt bindeled mellem byerne. En opgradering og formidling af vandreruter, outdoor overnatningsmuligheder, services som fx. salg af pakketure vil kunne tiltrække flere outdoorturister til området.

Udviklingen skal selvfølgelig ske med blik for dem, som bor i og omkring Aale og Hjortsvang. At skabe oplevelsespunkter med plads til at man kan opholde og samle sig i naturen går ikke ud på at forstyrre den fred, man finder i områderne i dag. Det går ud på at styrke mulighederne for at komme ud og opleve den uspolerede og autentiske naturoplevelse.

FORSLAG TIL TILTAG

- **Stiforbindelse mellem Aale og Hjortsvang** - En stiforbindelse på tværs af byerne, er en vigtig brik i forhold til at skabe cirkulation og synergi, så byerne i endnu højere grad bliver bundet sammen. Hvor der tidligere var en jernbane, kan der arbejdes med en trampesti.
- **Stiforbindelser** - Etablering af en stiforbindelse kræver lodsejeres samtykke, og det er derfor vigtigt at indlede dialogen med relevante lodsejere tidligt i forløbet. Stiforbindelserne kan som udgangspunkt bestå af trampestier/spor uden fast belægning. Et spor kan gå igennem marker, skove, enge og mange andre naturtyper. Stier langs strækninger igennem vådområder kan etableres som hævede boardwalks med forbehold for gældende landskabsbindinger.
- **Sammenhæng og formidling på tværs** - Ud over at arbejde videre med at skabe gode muligheder for at gå ture i i området kan der med fordel arbejdes med en mere synlig formidling, både af naturen, dyre og planteliv samt de kulturhistoriske spor.
- **Oplevelsespunkter** - Der kan arbejdes med udvalgte nedslag ved særlige landskabssituationer i området. Oplevelsespunkterne kan indeholde ophold og udsyn, fx. med mulighed for at komme op i højden, så landskabet kan opleves fra en ny vinkel.
- **Natur i børnehøjde** - Aale og Hjortsvang Skole bruger allerede i dag naturen aktivt, bl.a. området omkring Rask Skov. Der er et potentiale for i endnu højere grad at integrere naturen i skolens identitet og i den daglige undervisning. Simple formidlingstiltag som geocaching, grejbank med redskaber til brug i undervisningen eller redekasser og insekthoteller kan styrke området som et udendørs læringsrum. Herfra kan elever fra daginstitution og skole gå på opdagelse og studere plante- og dyrelivet på helt tæt hånd. Dermed kan området ikke bare fungere som et lokalt knudepunkt for naturoplevelser, men også agere destination og udflugtsmål i børnehøjde for andre omkringliggende institutioner.

“

En ting der ville være rart på gåruterne, er **flere udkigspunkter og mulighed for ophold.**

(Citat fra proces)

“

Vi bor i **en fantastisk natur**, men vi kan ikke altid se den. Vi vil **op i højden og kigge ud over naturen.**

(Citat fra proces)



FORENINGSVEJEN I KLITMØLLER
LABLAND // FOTO: METTE JOHNSEN



FORMIDLING LANGS FORENINGSSTIEN - KLITMØLLER
LABLAND




Det døde træ giver nyt liv

Når et træ dør, skaber det liv for andre. En hel masse arter i naturen har brug for døde træer for at kunne overleve. På dette træ har flere svampe fundet et levested, men også spættten har været i fuld gang. Især om vinteren er spættten helt afhængig af døde træer, hvor den kan finde insekter. Hvor mange huller fra spættten kan du finde i træet?

TEKSTEN ER: FORMIDLING AF DE 'VILDE' HENSIGTER // SKILT I
AQUA AKVARIUM & DYREPARK, SILKEBORG

Ved særlige oplevelsespunkter gives mulighed for ophold i naturen. Det kan være bænke, platforme hvor du kan komme tæt på vandet eller alternative muligheder for overnatning.

Formidling af naturens plante- og dyreliv. Det kan også være mere sanselige oplevelser eller formidling af de kulturhistoriske spor.



En markering i landskabet
giver en naturlig destination.
Her kan man fx. komme
op i højden og se ud over
landskabet.

Ruter fremhæves og udvalgte
stier kan gøres tilgængelige,
fx. i forbindelse med et vådt
område.

NATUREN IND I BYEN

BESKRIVELSE

Naturen og muligheder for oplevelser i naturen er en kvalitet der skal dyrkes i Aale og Hjortsvang. Men ud over at naturen kan opleves udenfor byerne, så er der potentiale for at naturen i endnu højere grad bidrager til at understøtte landsbykarakteren inde i byerne. Grønne rum der beplantes med vilde blomster, vejtræer der markerer ankomsten ind til byerne eller blomstrende forhaver og frodige baghaver. Alt sammen er det med til at bidrage med en forskønnelse og samtidig giver det en øget biodiversitet.

FORSLAG TIL TILTAG

- **Grønne byportaler** - Ankomstsituationen er vigtig i forhold til helhedsoplevelsen af en by, både for den lokale borger samt besøgende. Med et fokus på at styrke den grønne og bæredygtige profil og naturen i Aale og Hjortsvang, kan der arbejdes med grønne byportaler, som indrammer ankomsterne til byerne samt strækningen langs vejen gennem byen. Det kan fx. være med en allé træer eller artsrige vejkanter, der bidrager til biodiversiteten. Tiltag der kan bidrage til at forskønne gaderummet og som ikke nødvendigvis kræver det store anlægsarbejde, men 'blot' en fælles lyst blandt beboerne til at udvikle græsarealerne til fælles nytte og fordel.
- **Grønne lommer i byen** - Med et fokus på at styrke den grønne og bæredygtige profil i Aale og Hjortsvang kan der arbejdes med at omdanne eksisterende græsarealer i byen. Mellem boligerne og langs vejene finder man enkelte steder flere åbne græsarealer, der i højere grad kan udnyttes rekreativt til gavn for både mennesker, dyr og planter. Fx. i området omkring Aale og Hjortsvang Minihal samt ved Klubhuset i Aale og Sportspladsen i Hjortsvang. Og det behøver ikke kræve det store anlægsarbejde, men 'blot' en fælles lyst blandt beboerne til at udvikle græsarealer til fælles nytte og fordel. Ved at beplante arealer med hjemmehørende arter, skabes mere biodiversitet i området og byrummet forskønnes.
- **Landsbystemning** - Langs hovedvejen gennem byerne forslås en række tiltag, der kan bidrage til at understøtte stemningen af landsbyidyl. Det kan fx. være at plante stokroser langs gavle og hegn, at arbejde med en sammenhængende farveskala og en kærlig vedligeholdelse af facaderne. Tiltag, der selvfølgelig afhænger af de private ønsker og initiativ, men som evt. vil kunne varetages af et frivilligt 'havelaug' på tværs af de to byer.



TELTPLADSEN SOM KNUDEPUNKT FOR TURISME OG LOKALT LIV VED GUDENÅEN

BESKRIVELSE

Aale Teltplads ligger sydøst for byen og er velbesøgt i sommersæsonen samt bruges af byens unge – også uden for sæsonen.

De lokale har lagt meget energi og frivilligt arbejde i pladsen, hvor der i umiddelbar nærhed er placeret to shelters med mulighed for at lave mad over bål. Derudover er der også etableret en mobil sauna, der kan bruges i forbindelse med vinterbadning i Gudenåen.

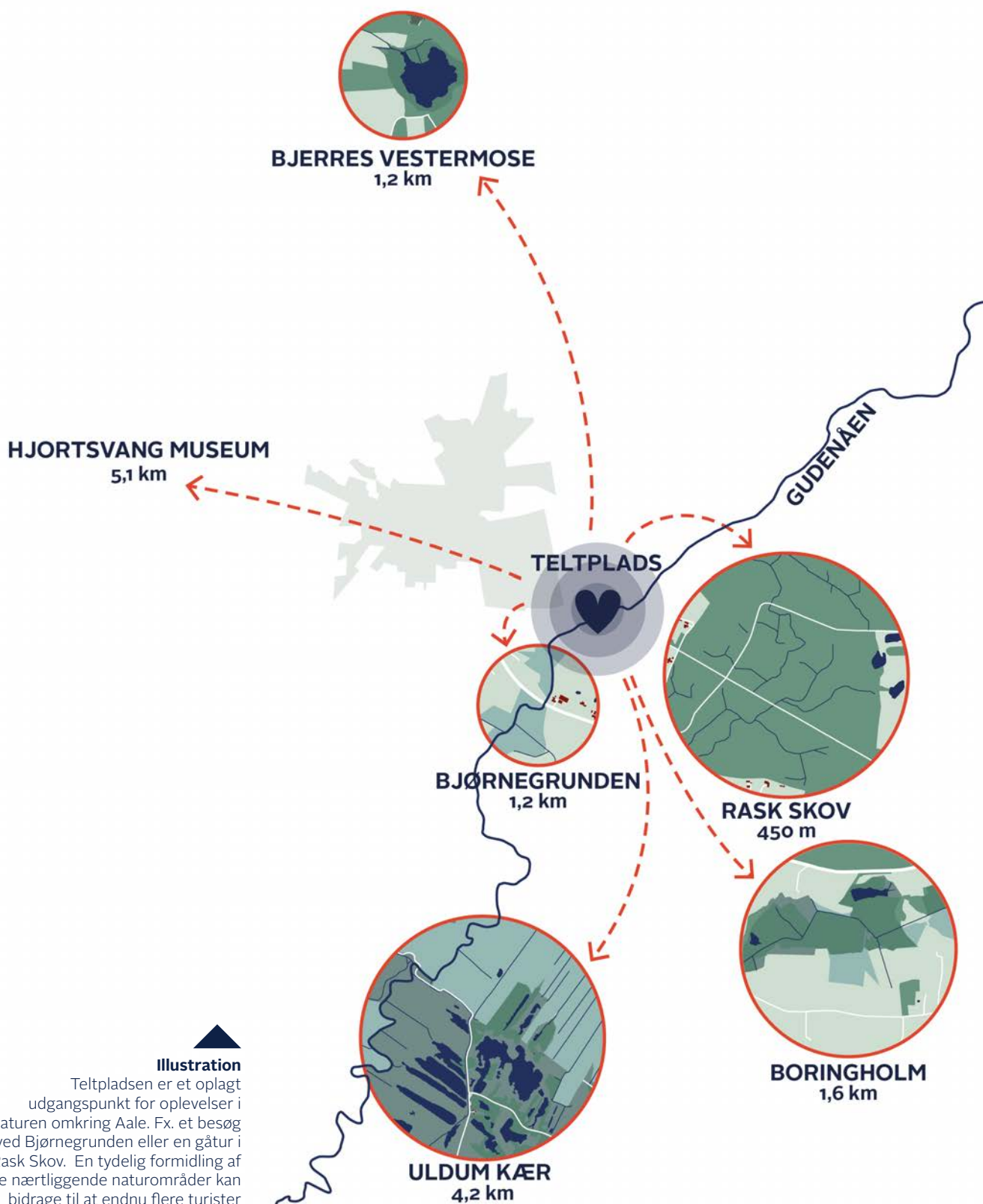
Området ved teltpladsen rummer potentiale for i endnu højere grad at blive et knudepunkt for både turisme og lokalt liv. Med en række forslag til tiltag er det formålet at bygge videre på de gode tiltag, der allerede er sat i gang.

FORSLAG TIL TILTAG

- **Cykeludlejning** - For at styrke muligheden for at komme ud og opleve området omkring teltpladsen bør det overvejes om der kan etableres en mulighed for cykeludlejning. Dette vil gøre det nemmere for kanosejlere og andre turister at komme ud i naturen eller til Hjortsvang Museum og dermed styrke synergien på tværs af byerne.
- **Formidling** af hele området kan gøres mere synlig, så det er tydeligt, hvilke oplevelser du kan få i nærområdet. Dette kan fx. gøres i form af en oversigtstavle samt tydelig skiltning ud til de omkringliggende stiforbindelser i området.
- **Grejbank** - For at få teltpladsen og Gudenåen sat endnu mere i spil kan der etableres en grejbank med udstyr til leg og læring i vandkanten. En grejbank kan både henvende sig til de lokale børn og institutioner samt turister med børn, der slår sig ned på teltpladsen.
- **Lokale værter/guides** - De lokale beboere i Aale kan agere værter eller guides for kanoturister, der gør holdt ved teltpladsen. Det kan fx. være muligheden for at bestille en morgenmads- eller frokostkurv med salg af lokale råvarer og hjemmebag. Eller muligheden for at bestille en guidet tur ud i Uldum Kær. Der er ingen tvivl om at dette vil højne oplevelsen og få endnu flere til at gøre stop ved teltpladsen i Aale. Lysten skal dog drive værket, og de lokale beboere skal selv have tid og lyst til dette tiltag.
- **Flere overnatningsmuligheder** - Med Gudenåen og teltpladsen som udgangspunkt for turisme er det oplagt, at der fortsat arbejdes med at skabe muligheder for overnatning i området, samt at der arbejdes på at tiltrække/opbygge nichevirksomheder med fokus på naturturisme. Ud over de eksisterende shelters og teltpladsen kunne der også arbejdes med mere unikke muligheder for overnatninger ude i naturen. Det kunne fx. være hytter i trætoppe ude i Rask Skov eller flydende shelters i Bjerre Vestermose. Det kunne også være glamping-telte placeret lokalt i en eller flere baghaver. Det er ikke kun kanoturisterne, der kan få glæde af gavn af dette, men også vandreturister og cykelturister, der vælger at bevæge sig ud i områdets natur.

“ Her er **højt til himlen** og plads til både **å-badning** samt flere **shelters til overnatning**. Området rummer potentiale til endnu mere **naturleg og læring**.

(LABLAND)



Illustration

Teltpladsen er et oplagt udgangspunkt for oplevelser i naturen omkring Aale. Fx. et besøg ved Bjørnegrunden eller en gåtur i Rask Skov. En tydelig formidling af de nærliggende naturområder kan bidrage til at endnu flere turister kommer ud og oplever områderne.

HJORTSVANG MUSEUM SOM KNUDEPUNKT FOR TURISME OG LOKALT LIV

BESKRIVELSE

Hjortsvang Museum er et frilandsmuseum, der består af 6 ældre bygninger, som er placeres sammen i en mindre klynge. Museet har eksisteret siden 1983 og råder i dag over ca. 7.000 registrerede genstande. Det drives som en selvejende institution, og der er et stort hold af frivillige som holder gang i hjulene. I løbet af året afholdes også flere arrangementer, hvor lokalområdet og besøgende inviteres til bl.a.

teater, koncerter, marked og store æbledag, hvor man kan komme og moste sine æbler.

Der er skabt plads til Pintrip-gæster på museets grund, hvor man kan benytte museets faciliteter i åbningstiden. Dette benyttes bl.a. ivrigt atfautocampister, der besøger området.

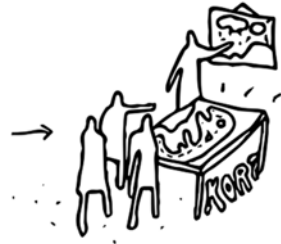
Som et mødested i byen udgør Hjortsvang Museum et potentiale for i endnu højere grad at blive et knudepunkt for turisme og lokalt liv i byen.

FORSLAG TIL TILTAG

- **Et knudepunkt for hverdagsliv** - Stærke levende mødesteder er afgørende for en landsbyudvikling og det anbefales at funktioner i byen samles ved eksisterende knudepunkter, fx. Hjortsvang Museum. Eksempler på funktioner, der kan skabes plads til i den videre udvikling af Hjortsvang Museum, er et kontorfællesskab, mødefaciliteter, barselscafe, et sted til de unge m.m. Derudover kan der arbejdes med endnu flere aktiviteter, der engagerer de lokale og styrker museet som et knudepunkt for lokalt liv, fx. fødselsdage, historieundervisning for Aale-Hjortsvang skole eller lign.
- **Synlighed** - Hjortsvang Museum ligger centralt i byen, men det kan være svært at opdage det, hvis man ikke ved, hvor det er. Der kan derfor arbejdes med en tydeligere markering af museets indgang, der inviterer indenfor og formidler mulighederne på museet og ud i området. Derudover er det også oplagt at Hjortsvang Museum hægter sig på allerede kendte brands, fx. Destination Kystlandet. Derigennem kan der skabes synlighed omkring museet via allerede eksisterende platforme.
- **Helårsmuseum** - Hjortsvang Museum er kun åbent i sommerhalvåret og der er potentiale for at museet i endnu højere grad inviterer lokale og besøgende ind hele året. Dette stiller krav til bygningerne, og det er et lokalt ønske, at der arbejdes med en bedre varmekilde, så det er muligt at holde åbent en større del af året.
- **Et knudepunkt for natur- og oplevelsesturisme** - Hjortsvang Museum er et levende museum med en masse aktive frivillige der fx. inviterer til sønderjysk kagebord flere gange om året. Museet rummer dog potentiale for i endnu højere grad at blive et knudepunkt for oplevelsesturismen i området, fra traditionelt museumsbesøg til teambuilding kurser og sanketure i den omkringliggende natur. Hjortsvang Museum kan formidle oplevelser på mange forskellige måder, og der er mulighed for i endnu højere grad af få lokalområdet sat i spil.
- **Lokale råvarer** - Der er flere lokale landmænd der dyrker lokale råvarer i området, ligesom der er lokale, der plukker porse i området og bruger planten til fx. at lave snaps. Der er potentiale for at Hjortsvang Museum i endnu højere grad arbejder med at dyrke gamle sorter/grøntsager til salg på museet. Allerede i dag bliver der høstet æbler og lavet most til 'Æbledag' på Hjortsvang Museum. Denne aktivitet kunne der også godt bygges videre på. Med den spiselige natur, både i baghaverne og ude i landskabet, kan der skabes anderledes og fællesskabende aktiviteter på tværs af byernes borgere - i alle aldre - hvor man kan samles til fælles høstuge for derefter sammen at sylte, moste, snapse eller noget helt fjerde. Høstugen kan være for både lokale og besøgende - til gavn for fællesskabet og den lokale økonomi.



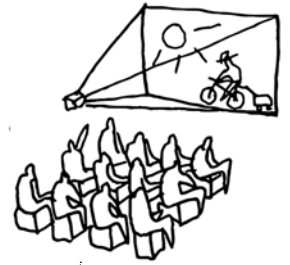
Museum og informationscenter



Læring og formidling



Cafe og mødested



Biograf





DET GODE BØRNE- OG UNGELIV



Med det gode børne- og ungeliv rettes fokus på at styrke rammerne og dialogen med unge, med udgangspunkt i de unges egne ønsker og ideer.

STYRK samarbejdet omkring de unge på tværs af Aale og Hjortsvang

SKAB steder til unge i området hvor de unge kan få ejerskab og der kan opbygges en stærk ungekultur

STYRK børn og unges adgang og muligheden for at bruge naturen



Velkommen til

AALE HJORTSVANG
BØRNEBY



KIBO

ET STYRKET UNGEMILJØ

BESKRIVELSE

Det er lokalt et ønske at de unge i byerne får et stærkere ejerskab og bliver en større del af nærområdet, også når de skal videre til andre skoler efter 4. klasse. I dag hænger de unge primært ud i Aale, både omkring sportspladsen samt ved teltpladsen, når vejret er til det.

Det er et lokalt ønske at der arbejdes med at skabe et eller flere steder i byerne, der er særligt henvendt til de unge på tværs af de forskellige landsbyer. Det kan fx. være i området omkring Aale-Hjortsvang Skole eller ved sportspladsen og klubhuset i Hjortsvang. Andre landsbyer har haft lignende ønsker, fx. i Daugård hvor der er etableret et skaterområde og en multibane for de unge. Andre steder arbejder de for at etablere et Makerspace som de unge kan bruge i fritiden og endnu andre steder er en container udgangspunkt for et levende ungemiljø.

Der er som en del af processen med en Lokal Udviklingsplan nedsat en arbejdsgruppe, der

sammen med de unge vil arbejde videre med de unges ideer og ønsker til udviklingen. Tre pointer er her vigtigt at tage med videre i arbejdet med de unge.

Midlertidige og fleksible ungemiljøer - I udviklingen af et eller flere nye steder til de unge er det oplagt at der i første omgang arbejdes med etableringen af midlertidige og fleksible ungemiljøer. Dette giver mulighed for at teste forskellige placeringer og anvendelser inden der etableres noget mere permanent.

Inddragelse og samskabelse med de unge - De unge skal selv spille en aktiv rolle i arbejdet med at udvikle nye ungemiljøer i Aale og Hjortsvang. Ejerskabet og forankringen hos de unge er vigtig, da det er dem der skal bruge stedet bagefter.

Forskellige unge, forskellige tiltag

De unge er en bred og mangfoldig gruppe med forskellige behov og ønsker. I det videre arbejde med at skabe ungemiljøer er det derfor også vigtigt at der tages hensyn til det store aldersspænd og interesser på tværs af køn.



“Vi skal have flere **arrangementer for børn og unge**, men det kræver der er børn og unge. (Citat fra proces)

FORSLAG TIL TILTAG

Dialog med de unge - Der skal lokalt arbejdes med en styrket dialog og et samarbejde på tværs af byerne vedr. de unge. En nedsat arbejdsgruppe vil bruge Den Lokale Udviklingsplan som kickstart til at få de unge i tale. Fokus vil være på, at der sættes en proces i gang, der involverer de unge i at skabe et sted/flere steder, som de har ejerskab til. Fx. på sportspladsen i Hjortsvang, men gerne flere steder.

Natteravnene - Det er et lokalt ønske at der etableres en fælles platform for Natteravnene i de omkringliggende byer, hvor man hjælper hinanden. Dette vil betyde en større synergi og et samarbejde på tværs af de forskellige landsbyer når der kommer til de unge og de udfordringer der også kan følge med etableringen af et ungemiljø i en landsby.

Aktiviteter for børn og unge på tværs af Aale og Hjortsvang - Både i Aale og Hjortsvang er der generelt en oplevelse af en manglende tilslutning i forbindelse med aktiviteter i byen, særligt fra de nye beboere i byen. Med et fokus på børn og unge er det oplagt at der arbejdes med at der i højere grad laves arrangementer, som tiltrækker borgerne fra begge lokalsamfund, så fællesskabet på tværs styrkes. Klubhuset i Hjortsvang er enkelte gange blevet brugt til Nerf-battle, hvilket trækker unge fra de omkringliggende landsbyer til byen. Dette er et godt eksempel på hvordan der med aktiviteter kan arbejdes med at styrke ungemiljøet, også i Hjortsvang.



De unge ved bedst selv hvad de gerne vil have eller kunne tænke sig. (Citat fra proces)



Illustration

De unge bevæger sig på tværs af de omkringliggende landsbyer. Det er derfor vigtigt at se ud over den enkelte landsby og gå i dialog med de nærliggende landsbyer omkring udviklingen af miljøer for de unge. Der er ingen grund til at alle byer kan det samme.



Inspiration til ungemiljø

Forskellige eksempler på ungemiljøer, der giver de unge mulighed for at være aktive sammen. Ofte kan ungemiljøer ligge i forlængelse af skole, fritidsmiljø eller lign. hvor de også bliver brugt i skoletid.



BILLUNDSKOLEN
LABLAND // FOTOS: METTE JOHNSEN



BILLUNDSKOLEN
LABLAND // FOTOS: METTE JOHNSEN

SYNERGI OG SAMARBEJDE PÅ TVÆRS



Sammen er vi stærkere. Aale og Hjortsvang skal i endnu højere grad samarbejde på tværs af byerne, både når det kommer til konkrete aktiviteter og tiltag, men også i forhold til arbejdet med bosætning og turisme.

STYRK samarbejdet på tværs af de to byer

SKAB aktiviteter der er for beboere i både Aale og Hjortsvang.

STYRK engagementet, så endnu flere deltager i og tager initiativ til nye aktiviteter.



SYNERGI OG SAMARBEJDE PÅ TVÆRS

BESKRIVELSE

I Aale og Hjortsvang er der et stærkt fællesskab, og der er allerede i dag en række fællesarrangementer, bl.a. i forsamlingshusene. Udfordringen er imidlertid, at der trækkes på de samme nøglepersoner og ildsjæle, og at det er svært at engagere nye beboere i fællesskabet.

Med et fokus på at styrke synergien og samarbejdet på tværs af de to byer er der beskrevet en række forslag til tiltag, som kan styrke fællesskabet på tværs af de to byer og dermed også engagere flere beboere (og tilflyttere) i byens liv.

FORSLAG TIL TILTAG

- **Samarbejde og markedsføring** - Samarbejdet mellem byerne skal styrkes når det kommer til bosætning. Der kan fx. nedsættes en lokal arbejdsgruppe, der arbejder for at skabe synlighed og markedsføring omkring mulighederne for bosætning på tværs af de to landsbyer. Læg fx. små portrætter (fortællinger) af nytillflyttere på hjemmesiden og byd interesserede og kommende beboere på kaffe og guidede tur ud i naturen. Denne gruppe kunne evt. også tage initiativ til en dialog med den lokale ejendomsmægler, så der skabes mere viden om udfordringer og potentialerne i forbindelse med salg af ejendomme. Det kan også overvejes om etableringen af en prøvebolig i Hjortsvang, fx. i et samarbejde med Trabjerggård. Dette vil give interesserede en mulighed for at opleve landsbylivet i en kortere periode, inden de slår sig fast ned.
- **Velkomstpakke til tilflyttere** - For at byde tilflyttere velkommen til Aale og Hjortsvang vil der kunne arbejdes med en velkomstpakke. Velkomstpakken vil kunne orientere om skoletilbud, kultur- og fritidslivet, rekreative grønne områder og fælles aktiviteter og tilbud. Velkomstpakken vil med fordel kunne rumme et årshjul, der informerer om de gentagne aktiviteter der findes i byerne. Formatet til velkomstpakken vil både kunne være analogt eller som digitalt medie.
- **Aktiviteter for børn og unge på tværs af Aale og Hjortsvang** - Både i Aale og Hjortsvang er der generelt en oplevelse af en manglende tilslutning i forbindelse med aktiviteter i byen, særligt fra de nye beboere i byen. Med et fokus på samarbejdet er det oplagt at der arbejdes med at der i højere grad laves arrangementer, som tiltrækker borgerne fra begge lokalsamfund, så fællesskabet på tværs styrkes. Det første skridt i dette arbejde kunne være at udarbejde et årshjul / en kalender, hvor de planlagte arrangementer i begge byer formidles. Dette kan både være med aktiviteter på museet og i forsamlingshusene.
- **Fælles opgaver i byerne** - både i Aale og Hjortsvang kan der arbejdes med en byforskønnelse i form af vedligehold af fælles arealer. Det kan også være i form af nye bede til beplantning eller skilte der rengøres løbende. Forskellige tiltag der kan bidrage til at styrke indtrykket af byerne og samarbejde, fx. organiseret som en årlig arbejdsdag i hver by.
- **Samarbejde om den grønne omstilling** - Flere tiltag inden for den grønne omstilling vil kunne tilvejebringes igennem et styrket samarbejde. Eksempelvis vil deleordninger indenfor transport, der på et lavpraktisk niveau, kan rette en opmærksomhed på ressourceforbrug og bæredygtig mobilitet i et hverdagsperspektiv.
- **Samkørsel** - det er oplagt at styrke den fælles samkørsel på tværs af borgerne i Aale og Hjortsvang og derfor bør det undersøges om der kan etableres et stoppested for samkørsel i henholdsvis Aale og Hjortsvang. Derudover kan der arbejdes med en facebookgruppe for samkørsel, der gør det nemt at koordinere på tværs af lokalsamfund, ikke mindst når det kommer til de unge og deres muligheder for at færdes på tværs af de omkringliggende lokalområder.



DE NÆSTE SKRIDT

For at Den Lokale Udviklingsplan kan vokse fra papir til konkrete tiltag og udvikling er det afgørende at den får liv og der sættes gang i det videre arbejde. Det kan eksempelvis være organiseringen af en række arbejdsgrupper, der knytter sig til de konkrete tiltag.

Derudover er det væsentligt at planen ses i et langsigtet og fleksibelt perspektiv, hvor realiseringen skal afstemmes med de til enhver tid gældende forhold og muligheder.

ÅBNINGSTRÆK

Realiseringen af Den Lokale Udviklingsplan for Aale og Hjortsvang har både et kortsigtet og et langsigtet perspektiv og projekterne skal realiseres i forskellige tempi. En række projekter er - udover finansiering og tilladelser - afhængige af andre parter, fx. private lodsejere eller trafikale og planlægningsmæssige initiativer hos Hedensted Kommune.

Som et af de første skridt mod realiseringen af udviklingsplanerne, vil Hedensted Kommune facilitere en række netværksmøder med de lokalråd/lokalområder, der også har udarbejdet en Lokal Udviklingsplan. Formålet er at man kan udveksle erfaringer og viden på tværs til gavn for realiseringen af planerne.

En række åbningstræk kan være med til at kickstarte udviklingen af byerne og her er det oplagt at de valgte åbningstræk ikke bliver for uoverskueligt store og langsigtet.

I Aale er det oplagt på den korte bane at arbejde videre med teltpladsen som et knudepunkt for turisme. Et forsøg med at låne/leje cykler ud til turister kan være et naturligt næste skridt. Et projekt, der ikke nødvendigvis kræver

store økonomiske midler, men som kan styrke sammenhængen, både på tværs af byerne og den omkringliggende natur.

I Hjortsvang handler det i høj grad om at få de eksisterende faciliteter sat endnu mere i spil, både når det kommer til et samarbejde med Trabjerggaard, klubhuset i Hjortsvang samt Hjortsvang Museum, der i endnu højere grad kan tilbyde aktiviteter for lokale og turister. Et projekt, der i første omgang kan være fokus på, kunne være dyrkning og salg af lokale råvarer. Et projekt, der naturligt kan bygges videre på, med en række oplevelsesprodukter, fx. sanketure ud i naturen.

Et fælles projekt på tværs af Aale og Hjortsvang kan med fordel være at starte dialogen med en gruppe lokale unge op, med fokus på at styrke ungemiljøet i området. Et første skridt i denne proces kunne være at invitere de unge med på en studietur ud til en række landsbyer, der er lykkedes med at etablere et ungemiljø. Dette vil give inspiration og motivation til det videre arbejde samt være et startskud til et stærkt samarbejdsprojekt.